

Napisy dla osób niesłyszących

Wszystkie napisy dla osób niesłyszących i słabosłyszących pojawiające się w filmie powinny być **zsynchronizowane w czasie** z ich odpowiednikami dźwiękowymi.

W napisach powinny być ujęte:

1. Wszystkie dialogi

- 1.1. Jeśli wypowiada się jakaś osoba w obcym języku i zapewnione jest tłumaczenie w postaci napisów, wówczas przetłumaczony tekst powinien się znaleźć w napisach dla osób niesłyszących. Tak samo robimy gdy tłumaczenie jest dźwiękowe ale pokrywające się w czasie z wypowiedzią w obcym języku. Tłumaczenie powinno być poprzedzone słowem np. [tłumaczenie] – ujętym w kwadratowe nawiasy.
- 1.2. Jeśli tłumacz wyjaśnia znaczenia słów na zmianę z osobą mówiącą w obcym języku – wówczas wszystkie wypowiedzi (zarówno obcojęzyczne jak i przetłumaczone) powinny się znaleźć w napisach dla osób niesłyszących. Każda wypowiedź tłumacza powinna być poprzedzona określeniem informującym, że jest to tłumaczenie – ujętym w kwadratowym nawiasie np. [Tłumacz].
- 1.3. Jeśli następuje szybka wymiana zdań kilku osób – może być konieczne by każda wypowiedź była poprzedzona wyjaśnieniem, kto wypowiada daną kwestię. Wówczas określenie danej osoby np. imię powinno być wyróżnione tak by odbiorca wiedział, że nie jest to wypowiedź lecz wypowiedź dla niego, informująca kto się wypowiada. Przykładowo jeśli wypowiada się Adam, Tomasz i Anna to Każdą z ich wypowiedzi można poprzedzić imieniem w kwadratowym nawiasie [Adam], [Tomasz], [Anna].

2. Kwestie wypowiedane przez **narratora**

3. **Słyszalne dźwięki** – istotne dla treści filmu np.

- 3.1. Śmiech,
- 3.2. Skrzypienie drzwi,
- 3.3. Śpiew chóru
- 3.4. Oklaski
- 3.5. Dźwięki słyszane w tle np. odgłos maszyn, szum rzeki itp.

4. Dźwięk - muzyka mający wywołać określony nastrój np. W tle szybka muzyka wywołująca niepokój.

Audiodeskrypcja lub opis tekstowy

Audiodeskrypcja

Powinna zapewnić alternatywy wszystkich wizualnych informacji istotnych dla treści

filmu. Audiodeskrypcja nie jest konieczna jeśli film jest jedynie alternatywą dla tekstu. Wówczas należy to zaznaczyć np. tekst opisuje sposób w jaki należy się zachować po połknięciu żrących substancji. Film to obrazuje. Ta sama informacja jest już zawarta w treści tekstu i audiodeskrypcja w tym wypadku nie jest konieczna – chyba że były by tam dodatkowe informacje niezamieszczone w tekście. Wówczas tekst należy uzupełnić o te informacje.

Audiodeskrypcja powinna zawsze zawierać:

1. Wszystkie **napisy wyświetlające się w trakcie filmu**. Jeśli napis pojawia się na jednolitym tle lub na jakimś zdjęciu wówczas opisujemy również tło i kolor napisów. Jeśli napisy pojawiają się na tle filmu – obrazu ruchomego - wówczas nie zawsze jest konieczność opisu tła i napisów.

Napisy jakie mogą pojawiać się w trakcie filmu to m.in.:

1.1. Tytuły, podtytuły motta, dedykacje

np. 1. Biały napis na czarnym tle: „Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego przedstawia

Profesor Jerzy Wyrozumski droga przez las”

np. 2. Czarnobiałe zdjęcie uśmiechniętego młodego mężczyzny. Na zdjęciu biały napis „ironista”

1.2. Napisy końcowe i początkowe

np. . Zdjęcia i montaż: Bogusław Sławiński. Współpraca dziennikarska: Joanna Ślaga. Muzeum UJ

Jeśli napisów końcowych lub początkowych jest bardzo dużo, a czas nie pozwala na ich udźwiękowanie wówczas do audiodeskrypcji przechodzą jedynie te najważniejsze.

Jeśli ułatwi to odbiór napisy końcowe lub początkowe można podać na końcu lub na początku filmu – nie koniecznie w miejscu ich pojawienia – nie dotyczy to punktu 1.1.

1.3. Przedstawienie osoby która się wypowiada w danym momencie.

Jeśli w filmie wypowiada się jakaś osoba i w trakcie jej wypowiedzi (lub tuż przed nią) pojawia się napis np. informujący o jej imieniu nazwisku i tytule naukowym, wówczas taką

informację należy zawrzeć w audiodeskrypcji. Jeśli w filmie wypowiada się więcej niż jedna osoba to niezależnie od napisów każda wypowiedź powinna być poprzedzona przedstawieniem danej osoby. Nawet jeśli w oryginale napisy pojawiają się tylko raz.

5. To co widać w tle filmu,

5.1. Jeśli jest ważne ze **względów merytorycznych**

np. Jeśli film jest o muzeum i pokazywane są jakieś eksponaty.

5.2. Jest to **stale powtarzający się obraz charakterystyczny** dla danego cyklu

np. *Czołówka cyklu Pamięć Uniwersytetu. Drewniany blat na nim liczne dokumenty i zdjęcia. Kamera powoli przesuwa się nad pożółkłymi ręcznie zapisanymi dokumentami, czarnobiałymi fotografiami budynków Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz ludzi. Wśród nich są czarnobiałe zdjęcia portretowe i grupowe.*

5.3. **Jeśli powstaje cisza**, w której osoba niewidząca filmu nie będzie wiedziała, co się dzieje.

np. Pokaz zdjęć. Wręczenie kwiatów. Zbliżenie na jakiś napis na drzwiach lub murze (wówczas należy odczytać ten napis). Odejście rozmówcy lub jego przejście z jednej sali do drugiej.

5.4. Niekiedy **istotny może być ubiór** osób występujących w filmie np. Profesor ubrany w togę.

Opis tekstowy

Niektóre filmy wymagają jedynie krótkiego wstępu wówczas pełen opis tekstowy nie jest konieczny.

np. W 2006 r. w trakcie konferencji: Osoby niepełnosprawne w społeczeństwie wiedzy zaprezentowaliśmy rozmowę z Prof. Jerzym Bralczykiem o polszczyźnie w kontekście niepełnosprawności. Rozmowa ta w postaci materiału filmowego dostępna jest poniżej.

Pełen opis tekstowy do filmów bez audiodeskrypcji.

Opis tekstowy powinien zawierać wszystko to co audiodeskrypcja oraz spisane powinny być wszystkie dialogi z wyróżnieniem kto wypowiada daną kwestię. Spisane powinno być wszystko to, co mówił narrator oraz inne istotne dźwięki. Ważne by została zachowana kolejność wszystkich scen – obrazów oraz by opis zawierał interakcję dźwięku i obrazu. np. Z mgły wyłaniają się niewyraźne postacie ludzi. W tle muzyka budująca napięcie.

Wszystko powinno być opisane w prosty i zrozumiały sposób.

